

Errata

Side 1: Ved en inkurie har det sneket seg inn en feil i følgende setning:

«Justisdepartementets kritiske svar og reviderte utkast ble sendt i retur den 25. november – dagen før DS Donau la ut fra Oslo havn med 555 norske jøder om bord».

Det skulle stått:

«Justisdepartementets kritiske svar og reviderte utkast ble sendt i retur den 25. november – dagen før DS Donau la ut fra Oslo havn med 529 norske jøder om bord».¹

Side 13: Ved en inkurie er statsakten datert til 2. februar 1942. Rett dato er 1. februar 1942.

Side 34: Ved en inkurie er det oppgitt at riksborgerlovens første forordnings § 2 (3) er gjengitt. Det rette er § 2 (2).

Side 78: Ved en inkurie er følgende setning gitt motsatt meningsinnhold enn intendert:

«Her ble jøders (og jødiske selskapers) adgang til å drive håndverk- og handelsnæring slått fast, og retten til å drive redenæring ble inndratt».

Rett formulering er:

«Her ble jøder (og jødiske selskaper) nektet adgang til å drive håndverk- og handelsnæring, og retten til å drive redenæring ble inndratt».

Side 71-75: Under behandlingen av Justisdepartementets §§7 og 8, som omhandlet forbud for «jøde [«fulljøde»] eller person av halvjødisk eller kvartjødisk avstamning» å inneha yrker som sakfører, lege, tannlege, veterinær og apotekdrift, har beklageligvis et tidlig utkasts feilslutning om jøders statsborgerrett i Tyskland blitt del av den endelige oppgaven. I analysen av Justisdepartementets utkast til paragrafer, er det lagt til grunn det premiss at «halv»- og

¹ Bruland, Bjarte (2017). *Holocaust i Norge. Registrering, deportasjon og tilintetgjørelse*. Oslo: Dreyers forlag, s. 668.

«kvartjøder» aldri kunne bli riksborgere.² Dette er uriktig.³ Oppgavens tidligere behandling av riksborgerloven og dens første forordning viste da også at det var «fulljøder» som var unntatt muligheten til å være riksborgere.⁴ Den slutning som trekkes i oppgavens avsnitt om §§ 7 og 8, der det foreslås at tyske jøders og «blandingsjøders» statsborgerstatus kan ha vært en delforklaring på at Justisdepartementet foreslo forbud for alle «jødekategorier» for de nevnte yrker, er dermed feil.

Siden Justisdepartementet gjennomgående i sitt lovutkast hadde lagt seg på en moderat linje overfor «halvjøder» og «kvartjøder», fremstår det inkonsekvent at de i spørsmålet om enkelte yrkesgrupper tilsynelatende gikk ut over tysk rett. Det eksisterte begrensninger i skoleopptak til enkelte av de nevnte yrkene i Tyskland for særlig «halvjøder», og det kan spekuleres i om dette er noe av årsaken til Justisdepartementets linje.⁵ Hvorfor «kvartjøder» er inkludert er imidlertid enda mer usikkert. Var Justisdepartementet i spørsmålet likevel preget av signaler fra partihold i Tyskland, som ønsket mer vidtgående tiltak for alle «jødekategorier» i yrkesspørsmålet?⁶ Ble de påvirket fra tysk hold i Norge? Spørsmålet er uklart, og de kjente kildene til lovutkast og forarbeider til lov om visse bestemmelser om jøder gir tilsynelatende ingen gode klare svar på dette. Spørsmålet drøftes ikke ytterligere i dette dokumentet, der hovedhensikten har vært å påpeke feilen som ble gjort i oppgavens analyse under kapitlene til §§ 7 og 8 i Justisdepartementets lovutkast.

² Masteroppgavens s. 73, andre avsnitt.

³ Noakes, Jeremy (1989). «The Development of Nazi Policy towards the German-Jewish “Mischlinge” 1933-1945». *The Leo Baeck Institute Year Book*, 34 (1), s. 312.

⁴ Masteroppgavens s. 34, riksborgerlovens første forordning § 4 (1).

⁵ Noakes 1989, s. 350.

⁶ Herunder at ingen «kategorier» av jøder kunne være blant annet leger eller sakførere. Se Heim, Susanne (2019). *The Persecution and Murder of the European Jews by Nazi Germany, 1933-1945: German Reich 1938-August 1939*. Berlin: De Gruyter Oldenbourg, s. 573.